

ՔԱՐՈՁԽՈՍԱԿԱՆ

Տ. ՏԱԹԵՎ ԱՐՔԵՊԻՄԿՈՊՈՍ ՍԱՐԳԻՍՅԱՆԻ ՔԱՐՈՁԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ԲՈՒՆ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻՆ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(3 փետրվարի 2008 թ.)

«Երբ ծով պահեք, տրտմերես մի՛ եղեք կեղծավորների նման, որոնք իրենց երեսները այլանդակում են, որպեսզի մարդկանց այնպես երևան, թե ծով են պահում»

(Մտթ. Զ 16):

«Ձեր ծոմապահության օրերին, ձեր ցանկություններն եք կատարում և կսկիծ պատճառում բոլոր նրանց, ովքեր ենթակա են ձեզ: Հակառակության և կռիվների մեջ եք պահում տկարին, իսկ Իմ ինչին է պետք այդպիսի ծոմապահության օրը: Դուք պիտի գաք բողոքեք ինձ և ես չպիտի լսեմ ձեզ: Այն ամեն ինչը, որ հավատից չի բխում, մեղք է»

(Հմմտ. Հռոմ. ԺԴ 23):

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն»

Ահավասիկ մի քանի մեջբերումներ այն աստվածաշնչական և ավետարանական հատվածներից, որոնք այսօր ընթերցվեցին մեր Եկեղեցիներում, և դրանով հայտարարվեց Մեծի Պահոց սկիզբը և Բուն Բարեկենդանը: Քառասուն օրեր և հետո ամբողջ Ավագ Շաբաթը մենք աղոթքով, ծոմապահությամբ և ապաշխարությամբ պիտի անցկացնենք, որպեսզի վերագտնենք քրիստոնեական կյանքի իսկական իմաստը, ամեն տեսակ շեղումներից դուրս գանք և աստվածատեսության մթնոլորտի մեջ Աստուծո բարի զավակները դառնանք:

Ոչ միայն մեր Եկեղեցին, այլ նաև բոլոր քրիստոնեական Եկեղեցիները այսօր բարեկենդանն են տոնում: Երկրներ կան, ուր մեծածախս, շվայտ, ցոփ և հաճոյասեր կյանքի այլազան ձևերով են հայտարարում Մեծի Պահոց սկիզբը: Քանի-քանի կառնավալներ կան աշխարհի մեջ: Բարեկենդանի իրենց ընկալումը այն է, թե ինչ կրքեր ունենք, ինչ ցոփություններով կրնանք հաճոյանալ, ինչ չափազանցությունների և ծայրահեղության գնանք, լավ է: Այսպիսով կ'ազատվենք, կը պարպվենք և դրանից հետո կը լցվենք բարությամբ և զգաստությամբ, ուրիշ տեղեր էլ տպավորիչ և հուզիչ թափորներ կկազմակերպվեն, որպեսզի բարեկենդանությունը գա և տեղ գտնի կյանքի մեջ:

Անշուշտ հարց է, թե մեր Եկեղեցին ինչպես է ընկալում բարեկենդանը: Ես ուզում եմ այսօրվա մեր շարական աղոթքներից մի քանի հատված մեջբերել, որպեսզի մենք տեսնենք, թե մեր Եկեղեցին ինչպես է ընկալում բարեկենդանը: Տեսնենք՝ մեր ժողո-

վորդը ինչպե՞ս է ընկալել այդ բարեկենդանությունը: Տեսնենք, թե մեր հայրերը ինչ խրատներով և հորդորներով են առաջնորդում մեր ժողովրդին, որ իրենց կյանքը իրոք վերածեն բարի կենդանության:

«Աստված Իր Խոսքին, Բանին և Իր Սուրբ Հոգու հետ Իր պատկերը մեր հողեղեն բնությանը միախառնեց, զոր փառքով զարդարելով դրեց երանական դրախտին մեջ: Ադամ այդ դրախտին մեջ ցնծում էր, որովհետև միշտ զԱստված էր տեսնում դրախտի մեջ իջած, նրանից ցուացած լույսի ճառագայթները իր մեջ տպավորվում և արտացոլվում էին: Ուստի Աստուծո Մայր՝ Սուրբ Մարիամ, աղաչիր Քո Միածին Որդուդ, որ պեսզի ավագակին նման շնորհ անի մեզ դրախտին վայելչությունը վերստին ժառանգելու»:

«Այսօր մեր նախահայրը, որ եղեմի պտուղից ճաշակելով զվարճանում էր, մենք ևս Աստուծոյ պատվիրանները ճաշակենք և դրախտավայել զգացմունքով երջանկանանք և ուրախանանք: Հարսնացած Եկեղեցին Փրկչի քառասնօրյա պահքին օրինակով այսօր պահք է պահում, որպեսզի հարուցյալ փեսային հետ առագաստ մտնի: Հավիտյան փառավորեցեք զԱյն»:

«Քրիստոսի հավատացողներ, եկեք ցնծությամբ պահք պահենք: Անմահին մահվան հետ մեղքին համար մեռնենք, որպեսզի անոր բարությամբ, արդարությամբ կենդանանանք. հավիտյան փառավորեցեք Աստծուն»:

Ահավասիկ, թե ինչպես է ընկալվում դրախտը, բարեկենդանությունը մեր Եկեղեցու և ժողովրդի կյանքի և հասկացողության մեջ: Աստված դրախտը ստեղծեց, ամեն տեսակ բարիքներով օժտեց զայն և տվեց մարդկությանը, որպեսզի բարիկենդանություն ունենանք Աստծո այս բարի գործերը վայելելով, որպեսզի Աստծու այս գործերը տեսնելով ցնծանք և զվարճանանք: Այնուամենայնիվ Աստված մեզ միայն նյութ չտվեց: Նյութական աշխարհը հարուստ է, առանց մեզի էլ կ'ապրի, պետք չունի ոչինչի: Աստված Իր իմաստուն կարգավորությամբ նրան կուղարկի ցողն էլ, անձրևն էլ, և նրան կպարզևի այն ամբողջ առատությունն ու հարստությունը, որոնցով ամբողջ ստեղծագործությունը կ'ապրի, կը զարգանա և կը գոյատևի: Մարդը սակայն այդպես չի: Հոգով, քարով, ջուրով, ծառով և այլ նյութական բարիքներով չի սնանի: Մարդ ստեղծած ժամանակ առավել մի բան տվեց՝ նրա մեջ Իր շունչը փչելով: Մարդու մեջ աստվածությունը ներկա է միշտ այլազան կերպերով և այդ ներկայության տեսությամբ և գիտակցությամբ դրախտը կդառնա բարիկենդանությունը: Ադամը դրախտը վայելում էր այնքան աստեղ, որքան տեսնում էր Աստծուն այդ դրախտի մեջ:

Այսօր պարզ և հստակ իրականությունը այն է, որ Դրախտը մարդիկ կուզեն առանց Աստծու, որ իրենց ուզածը անեն: Աստված քանի մարդուն իշխանություն է տվել նյութական այս բարի արարչության վրա, մարդիկ անում են ոչ թե այն, ինչ Աստված է կամենում, այլ իրենք: Ամեն ինչ չարաշահվում է, ամեն ինչ փչանում և այլասերվում է: Բարի հողն անգամ թունավորվում է: Մթնոլորտը ապականվում է, պայմանները վտանգավոր փոփոխությունների են ենթարկվում, և բնական աղետները ահավոր նյութական և մարդկային կորուստների և զոհերի պատճառ են դառնում: Դրախտը ոչ միայն կորել է, այլև մեր այս աշխարհի իրավիճակը տագնապեցնում է գիտական աշխարհին:

Մեր աղոթքների մեջ մենք այսօր ասում ենք, թե դրախտը դրախտ կը դառնա, երբ մենք դրա մեջ Աստծուն տեսնենք, ներթափանցվենք Նրա էությանը, լույսով, շնորհ-

քով և իմաստությամբ, երբ մեր շրջապատի և աշխարհի մեջ նրանք արտացոլվեն: Ես ուզում եմ հարց տալ ինքս ինձ և մեր Եկեղեցու բոլոր հավատացյալներին՝ «Հավատո՞ւմ եք ձեր և մեր բոլորի աղոթքին»:

Ես հիշում եմ իմ սարկավագության և աբեղայության առաջին տարիները, երբ Վեհափառ Հայրապետը դուրս էր գալիս Վեհարանից և ման էր գալիս վանքի բակում: Եթե այդ օրը կամ ամբողջ շաբաթ մենք եկեղեցի էինք գնացել և կանոնավորապես մերվել մեր աղոթական կյանքին և կատարել մեզի հանձնված պարտականությունները կամ ներդաշնակորեն մերվել վանական կյանքին, վազում էինք Վեհափառ Հայրապետին ընդառաջ, ուզում էինք համբուրել հայրապետի աջը, նրա հետ ուզում էինք խոսել, նրա օրհնությունը ստանալ: Բայց եթե հանցապարտության զգացում ունեինք, եթե գիտեինք, որ աղոթական կյանքին չէինք մասնակցել, անդրադարձել էինք, որ մեր պաշտոնը լավ չէինք կատարել, երբ Վեհափառը տեսնեինք, կփախչեինք, պահ կմտնեինք, որպեսզի չերևայինք նրան, ում այնքան սիրում, հարգում էինք: Ինչո՞ւ: Որովհետև հանցապարտության զգացումը այդ սիրո հարաբերությունները ամբողջը քանդել էր:

Իմ խորը համոզմամբ Հայոց Առաքելական մեր Ս. Եկեղեցին իր աղոթքներով հետևյալ պատգամն է տալիս իր հավատացյալներին.

- Դուք Աստծո ընտանիքն եք: Ճիշտ է, կատարյալ չեք ձեր Հոր նման, բայց Աստված այս կյանքը ձեզ տվել է նրան հասնելու: Կյանքը ձեզ չի տրվել չարչրկվելու, իրար նեղելու, կամ զրկելու համար: Կյանքը վայելք է և Բարի Կենդանություն: Աստծո բաղձանքն այն է, որ այդ բարի և բարերար կյանքը տարածվի, արմատավորվի և բարգավաճի յուրաքանչյուրի ընտանիքին, գործին և աշխատանքին մեջ: Աստված ամեն ինչ արել և տնօրինել է դրա համար: Բայց ամեն ինչ Աստծուց չէ կախված: Շատ հաճախ մենք փչացնում ենք մեր և ուրիշների կյանքը, որովհետև Աստվածատեություն մեջ չենք ապրում: Այդ իսկ պատճառով ամենամեծ աղոթքը այսօր մեր բոլոր շարականների մեջ՝ Տեր Աստված, օգնիր մեզ, որ Քեզ միշտ տեսնենք, Քո պատվիրաններին լսենք: Որովհետև ասեք ինձ, առանց Աստուծո պատվիրանները կարդալու, առանց Աստված լավ ճանաչելու մենք Իրեն հետ ո՞նց պիտի հարաբերվենք, ո՞նց Իր զավակները պիտի ըլլանք, ո՞նց պիտի կարենանք Իր կամքը կատարել: Դրա համար պետք է պահք պահել, Աստծո պատվիրանների քաղցրությունը ճաշակել: Առանց Աստծո պատվիրանները իմանալու ոնց կարելի է զԱստված ճանաչել, Նրան սիրել և պաշտել: Այն ինչ որ Աստծո կամքը չէ, չի կարող բարի լինել և բարի կենդանություն բերել: Այն, ինչ որ հավատից չի բխում, մեղքի է առաջնորդում:

Ես աղոթք եմ մատուցում համայն աշխարհի և մեր Եկեղեցու, Հայոց Հայրենիքի և ժողովրդի բարի կենդանության համար: Իմ այս խորհրդածություններով փորձում էի ձեզ ևս աղոթքի հրավիրել, որպեսզի բոլորս՝ բացի նյութական, սննդական պահեցողությունից նաև պահենք, պահպանենք և երջանկանանք հոգևոր, հավատի պահեցողությամբ: Թող աշխարհը տեսնի և վկայի, որ Հայոց Եկեղեցին իրոք պահք է պահում երեք կարևոր առաջադրանքներ իրականացնելու համար.

Առաջին՝ Աստծո տեսության արժանանալու համար, որպեսզի ինչպես անցյալին, ներկայիս և ապագային ևս իր մեջ տպավորվի Աստուծո հարազատ պատկերը և Նրա ներկայության ցուրբերը տարածվեն և սփռվեն աշխարհով մեկ: Աստծո ամենամեծ

բաղձանքն է բնակվել մեր մեջ Իր սեփական տաճարներում, որպեսզի բարի կենդանությունը հասնի բոլորին հավիտենական կյանքի չափանիշներով:

Երկրորդ՝ զԱստված տեսնելու համար պետք է լսել Նրան ճաշակելով և վայելելով Նրա պատվիրանների քաղցրությունը: Մեծի Պահոց շրջանին մեր եկեղեցում միշտ և երկարորեն կարդացվում է Աստվածաշունչը: Այդպես է, որ Աստված հանգչում է մեր մեջ, և մենք դեպի Աստված ենք ուղղորդվում: Աստվածաշունչը միշտ պետք է լինի հավատացյալի ձեռքում, դառնա նրա բարձի կամ գրասեղանի գիրքը և անպայման ընթերցվի:

Երրորդ՝ աղոթքը անբաժան մասն է պահեցողության: Աղոթքի պահին Քրիստոս՝ մեր Փրկիչը, Աստված՝ մեր ստեղծիչը և Ս. Հոգին որպես մխիթարիչ և դաստիարակ, մեր հավատը ամրապնդում են, ճշմարտում և կյանքի վերածում: Այսպիսի հավատով միայն քրիստոնեական կյանքն ու արժեքները արտացոլվում են և դառնում վկայություն, նկարագիր և կերպար: Այսպիսով մահը հաղթահարվում է և հավիտենական կյանքի ճանապարհը հարթվում:

Հավիտենական բարի կենդանության փնտռողների մեջ միշտ պետք է հիշել, թե բարին Աստված է և բնավ պետք չէ մոռանալ առաքյալի սրտառու խրատը.

- Այն, ինչ որ հավատից չի բխում, մեղք է:

Շնորհ, սեր և խաղաղություն եղիցի ընդ ամենեսեանդ. Ամեն...